

УДК 364-322:061.1

**ЯРОСЛАВ СЛУЦЬКИЙ**

м. Слов'янськ

yaroslav.slutskiy.mail@gmail.com

## ГЕНЕЗА ВОЛОНТЕРСТВА У СТРУКТУРІ КОРПУСУ МИРУ

*У статті досліджено проблему критеріїв та періодизації волонтерського руху у структурі Корпусу миру. Визначено етапи розвитку волонтерського явища та з'ясовано, що розвиток організації волонтерського спрямування сприяв соціальним змінам всередині суспільства Сполучених Штатів Америки. Підкреслено значення періодичних та інформаційних видань у процесі розвитку волонтерства у системі організації. Акцентовано увагу на досвіді використання знань, умінь та навичок колишніх волонтерів у навчальних та соціальних проектах суспільства.*

*Ключові слова: волонтерство, критерії, етапи, становлення та розвиток, періодичні видання, навчання.*

Для того, щоб зрозуміти структурну складову Корпусу миру, необхідно, насамперед, провести дослідження історичних підтекстів організаційних та педагогічних чинників, поява або зміна яких сприяли становленню та розвитку волонтерського руху в даній організації. Належить з'ясувати сутність саме становлення та розвитку волонтерства в структурі Корпусу миру в історичному контексті, що передбачає поступальні процеси вдосконалення добровольчої системи в організаційно-педагогічному факторі (тобто структурованому, що дозволяє говорити про створення вертикалі організації, що сприяє проведенню повноцінного управлінського процесу; також мається на увазі наявність сформованої системи підготовки добровольців, поява можливостей для формування необхідних компетенцій, як у теоретичному, так і в практичному форматах, а також розвиток професійної особистості волонтера за допомогою проведення відповідних навчальних та підготовчих семінарів і занять, що сприяють формуванню у добровольців здібностей до адекватного сприйняття поставлених завдань, їх вирішення та проведення професійно поставленої діяльності).

Важливість дослідження генези волонтерства у структурі Корпусу миру є важливим в сучасних умовах активного розвитку волонтерського руху. Таким чином, процес розвитку волонтерського явища має бути чітко сконструйованим згідно із світовим

досвідом. Сучасна теоретична діяльність потребує більш глибоких теоретичних досліджень та розроблення критеріїв подальшого розвитку.

Отже, окреслена проблема не може бути вирішена без глибокого вивчення історико-соціального досвіду та його використання в умовах сучасності.

Національний розвиток волонтерства в окремих країнах вивчали такі вчені, як Дж. Рапапорт, М. Брехем, Т. Татлоу, Дж. Куксон, П. Говард, К. Лейборн та ін.

Питання розвитку міжнародного волонтерського руху розглядалися у дослідженнях І. Роіванен, Дж. Крукера, Л. Завацької, С. Грищенко та ін.

Проблеми управління волонтерською організацією були основою досліджень О. Мурашкевича, Ю. Мартинова, Г. Тимошко, Є. Дєдова, К. Шендеровського.

Метою статті є аналіз основних етапів розвитку волонтерського руху у структурі Корпусу миру.

Загальний процес становлення та розвитку Корпусу миру, як світової волонтерської організації із розгалуженою структурною системою, повинен мати відповідну періодизацію. Проблема щодо визначення критеріїв, згідно з якими з'являється можливість окреслити етапи та тенденції розвитку волонтерського руху у структурі Корпусу миру має досить складний характер, що доповнюється недостатнім рівнем вивчення даних критеріїв, що стає

сповільнюючим фактором у питанні вирішення існуючої проблеми наукового типу.

Ми можемо визначити поняття критерію у якості властивості, притаманній певному явищу, яка є відображенням змін, притаманних розвитку феномена. За допомогою критеріїв ми маємо змогу дослідити питання в історичному процесі під необхідним для цього кутом зору.

Критерій визначається нами у якості показника розвитку волонтерського руху у структурі Корпусу миру. Що стосується кількості виділених критеріїв, це залежить від складових, що вплинули на організаційно-педагогічний розвиток організації. Нами були виокремлені наступні критерії: соціально-політичний, культурно-освітній, нормативно-правовий, педагогічний. Надамо характеристику кожного критерію.

Соціально-політичний критерій дає нам можливість розуміння передумов до створення організації Корпусу миру, які зміни соціально-політичного характеру виникли у Сполучених Штатах Америки на початку 1960-х років, що стали рушійною силою для державної системи та суспільства у започаткуванні нового волонтерського проекту. Не викликає сумнівів, що крок такого масштабу мав бути продиктованим певними зрушеннями всередині держави.

Культурно-освітній критерій визначає рівень культурного та освітнього потенціалу американського соціуму, без задіяння якого створення Корпусу миру було б неможливим. Тільки отримані в історичному розвитку суспільства волонтерські культурні традиції спільно з загальним освітнім розвитком нації дають можливість зосередження зусиль у напрямі досягнення мети національного рівня.

Нормативно-правовий критерій дає можливість визначення законодавчої бази, що сприяла розвитку Корпусу миру як у Сполучених Штатах, так і на міжнародному рівні. Закони та регламентуючі акти, прийняті Конгресом, зробили можливим ефективний розвиток всіх елементів, з яких складається організаційно-педагогічний розвиток Корпусу миру.

Педагогічний критерій розглядає започаткування та подальший розвиток підготовчої

системи Корпусу миру. Підготовка волонтерів, так звана професіоналізація, є фактором успішності організації. Вибудувана система відбору, підготовки та проведення місії дозволяє виокремити Корпусу миру задля запозичення його досвіду.

Нами були виокремлені наступні етапи становлення та розвитку волонтерства у структурі Корпусу миру:

**I етап (1961–1980 рр.) – пошуково-емпіричний**, у період якого виникла організація Корпусу миру та розпочалася початкова структуризація діяльності, котра необхідна за умов розгортання широкомасштабної та розгалуженої системи; були сформовані принципи відбору та навчання волонтерів, визначені якості кандидатів у добровольці; період позначився, також початком співпраці з глобальними організаціями, на кшталт ООН.

У 1961 році Конгресом Сполучених Штатів був прийнятий Статут Корпусу миру, у якому метою організації визначалося проведення політики США щодо сприяння миру та дружби, залучення кваліфікованих чоловіків та жінок у Сполучених Штатах для проведення місій за кордоном задля допомогти народам у бідних країнах світу та сприяти кращому розумінню американського народу з боку народів світу.

Одночасно з початком діяльності Корпусу миру як організації, почався випуск інформаційних довідкових брошур, новин та відомостей (таких як «Peace Corps Volunteer», «Peace Corps News: A Special College Supplement», «The Volunteer: a newsletter by and for the Volunteers of the Peace Corps», «Peace Corps News»), необхідних кожному добровольцю з тисяч тих, які записалися до лав організації. Корпусу миру став своєрідною моральною метою Сполучених Штатів в напрямку їх міжнародної діяльності. Волонтери були спочатку проінформовані про можливі складнощі, які чекають їх в процесі виконання поставлених завдань та характеристика яких була надрукована у газеті «Новини Корпусу миру» у 1961 році: «вони вимагатимуть витривалості, мужності та зрілості, але вони збагатять Ваше життя і вони стануть знаком всьому світові про те, що ми є відповідальною нацією» [8].

Після завершення первинної модернізаційної стадії, розвиток волонтерства Корпусу миру перейшов у іншу площину, а саме у організаційно-педагогічну, що символізувало початок процесів відбору та навчання кандидатів у волонтери організації.

Так, відбір та підготовка добровольців є найважливішим етапом у системі розвитку волонтерської організації, тому що саме від якості та рівня професіоналізації волонтера залежить повноцінне виконання поставлених завдань. Було оголошено про набір добровольців різних спеціальностей: інженерів, геодезистів, геологів, вчителів середніх шкіл, викладачів англійської мови, агрономів. Щоб отримати право на участь у програмах організації, кандидатам було запропоновано здати письмові вступні випробування. Суть даних випробувань полягає в тому, що людина може не мати пізнань в одному полі діяльності, але бути спеціалістом – в іншому. Тому дані випробування мали на увазі не виставлення балів за принципом «пройшов-не пройшов», «здав-не здав», а були показником певних схильностей індивіда і виявляли сфери діяльності, в яких він може проявити себе в найкращій якості. Важливо визначити, що даний фактор і грає одну з визначальних педагогічних функцій в Корпусі миру: визначення найбільш підходящого кандидата для виконання певного виду діяльності, його відповідна підготовка та проведення самої діяльності. Це припущення підтверджує і Р.Вайнола, який стверджує, що «волонтерами можуть бути і спеціалісти, важливо і в цьому випадку вважати їх волонтерами, оголошувати та заохочувати як волонтерів» [1, 38]. Варто зауважити, що підготовка стосується не тільки підготовчої складової до проведення місії, але і виконання завершального етапу місії [8].

З розширенням кількості держав, у яких були задіяні волонтери Корпусу миру, збільшилася, відповідно і кількість добровольців, яких потрібно було підготувати до діяльності. Згідно з даними видання «Peace Corps News», у 1962 році було підготовлено до проходження служби вже 729 волонтерів [15, 2]. Це, в свою чергу, дозволяло і передбачало вдосконалення навчального процесу, у зв'язку з

появою певного досвіду, для більш повного засвоєння добровольцями необхідних теоретичних знань, умінь та навичок, необхідних їм у процесі виконання діяльності в майбутньому.

У той же час, у Сполучених Штатах проводилися регулярні тестування кандидатів. Як було зазначено у виданні «Peace Corps News», тестування проводилося в кожному штаті країни, в тому числі на Алясці, включаючи Гаваї і Пуерто-Ріко. П'ять чоловік взяли участь у перших тестуваннях на острові Гуам у 1962 році. Примітно, що з 2642 претендентів, 1882 виконали тести загального характеру, а 760 осіб взяли участь у спеціальному тестуванні для вчителів [13]. Варто відзначити значний відсоток саме волонтерів-вчителів, охочих скористатися своїм досвідом і знаннями для підвищення освітнього рівня учнів інших держав. Подібне співвідношення вчителів може означати, на наше переконання, що одним з основних векторів діяльності Корпусу миру стала саме викладацька діяльність добровольців. Педагогічна сфера поступово виходила в пріоритетні напрямки.

Поступово організаторські здібності Корпусу миру розширювалися, що, відповідно, мало вплив на збільшення кількості як держав, які висловили бажання співпраці з організацією, так і на кількість відправлених груп добровольців різних професійних напрямків для виконання поставлених ним місій. Про це йшла мова, зокрема у виданнях «Peace Corps News» та «The Volunteer: a newsletter by and for the Volunteers of the Peace Corps» [16, 17].

Процес підготовки волонтерів, включав в себе і мовну підготовку, так як добровольці відправлялися в держави, в яких часто говорили не англійською мовою (що також сприяло розвитку методичного забезпечення). Даний аспект підготовки виявив одну особливість. У процесі навчання волонтерів використовувалися передові навчальні програми, які сприяють більш швидкому й ефективному процесу оволодіння необхідним рівнем іноземної мови. У зв'язку з цим, деякі волонтери отримували знання мов, які ніколи не вивчалися в університетах США. Кількість подібних мов тільки на початок періоду

активного становлення Корпусу миру обчислювалася двадцятьма одним. Всього ж добровольців готували по 34 мовам [9]. Таким чином, Корпус миру ставав мовним навчальним центром світового значення, де волонтер отримував можливість опанувати різноманітні мови світу.

У виданні «Peace Corps Volunteer» висловлювалися думки [5], що волонтерам необхідно всього лише базове володіння тією мовою, якою розмовляють в державі, де проводитиметься місія. Однак, очевидним ставало те, що доброволець в період своєї місії повинен не просто використовувати знання мови в повсякденному житті для виконання повсякденних функцій; дані знання необхідні, насамперед, для встановлення контакту з населенням, для подолання комунікаційного бар'єру, який є перешкодою для роботи, а також для створення більш довірчого рівня відносин. Тому зазначимо, що базовий рівень володіння іноземною мовою не може задовольнити потреби проведеної діяльності. Для підвищення ймовірності успішного проведення добровольчої діяльності, волонтеру необхідні більш глибокі знання іноземної мови, тому програми підготовки волонтерів враховували потребу у вивченні як мовного, так і соціокультурного аспектів мови тієї чи іншої країни.

Повертаючись до педагогічного аспекту волонтерської діяльності в рамках Корпусу миру, інтерес представляють ідеї Уейна О. Ріда, заступника комісара по освіті [14]. Він стверджував, що найважливішим фактором у програмі Корпусу миру є надання волонтерами освітніх послуг. Вчителі, які отримали можливість побачити і працювати з людьми з нерозвинених держав, по поверненню в Сполучені Штати будуть представляти цінність більшою мірою, ніж це було до їх від'їзду. Участь вчителів у даному проекті є найкращим вкладенням в майбутнє США.

Повною мірою необхідно підтримати цю заяву, оскільки в процесі діяльності в непростих соціальних та педагогічних умовах подібного роду, вчитель набуває неоціненного досвіду використання певних навчальних методик в різних ситуаціях педагогічного процесу, який, при правильному згодом

застосуванні стане цінним плацдармом освітньої системи США.

При розгляді змін у підготовці волонтерів Корпусу миру в період становлення організації, які були факторами початку етапу розвитку, необхідно відзначити, що з часом стати волонтером цієї організації стало як легше, так і складніше [6]. Легше стало, бо зросла кількість наданих спеціальностей, а значить більша кількість фахівців, що мають різні напрямки, отримали можливість взяти участь в місіях організації.

З іншого боку, з'явилися додаткові складнощі, пов'язані з підвищенням вимог до волонтерів. Якість виконуваної діяльності добровольців підвищувалася, система відбору зазнала змін. Однак, складності полягали не тільки у відборі. Після слідувала тренувальна програма, що передбачала тринадцятиденний курс в одному зі ста американських університетів або коледжів, що використовували спеціально розроблений для волонтерів Корпусу миру навчальний план:

1. Тренування мовних навичок (застосування програми, розрахованої на 300 годин, що призводить до розвитку швидких мовних здібностей);
2. Тренування технічних навичок, необхідних для певного типу діяльності, яка виконується;
3. Заняття з питань ознайомлення з культурою, в якій необхідно буде працювати;
4. Проведення курсів з питань історії, географії, права Сполучених Штатів;
5. Здоров'я (тренінги, на яких волонтер проводить ознайомлення зі способами самозахисту, а також вдосконалення освітніх технологій, що дозволяють проводити вдосконалення свого здоров'я в приймаючій державі).

Надалі, згідно з виданням «Peace Corps Volunteer», істотною і однією з основних особливостей організаційного та педагогічного розвитку волонтерства в Корпусі миру, стало вдосконалення програми підготовки волонтерів «на місцях» [12]. Даний вид тренінгів існував ще в період становлення, однак тепер, при активному розвитку, було вироблено вдосконалення методик підготовки та навчання волонтерів безпосередньо в державах, де їм належить виконувати свою

діяльність. Подібна практика надає можливість провести занурення в атмосферу майбутньої місії, що, на інтуїтивному та психологічному рівнях позитивно впливає на педагогічну складову безпосередньо самої підготовки.

**II етап (1981-1990 рр.) – професійно-узагальнювальний.** Етап характеризується важливою подією в історії Корпусу миру.

Так, до 1981 року, Корпус миру існував у якості структури іншої служби волонтерського плану. Але 29 грудня 1981 року, Корпус миру став незалежною федеральною службою та перестав бути частиною волонтерської служби «ACTION». Таким чином, з цього часу, Корпус миру отримав можливість проведення незалежної політики організації та проведення самостійного процесу управління.

Наступні роки ознаменувалися початком випуску газети «Часи Корпусу миру» («Peace Corps Times») [11]. Видання, присвячені Корпусу миру і волонтерам випускалися і раніше [4], проте дане видання можна назвати повноцінно сформованим вісником з наявністю регулярних рубрик. Необхідно підкреслити, що дане починання можна вважати однією з особливостей етапу розвитку організації. Можливість, яка з'явилася у добровольців як з появою даного, так і з іншими друкованими виданнями організації, являла собою фактор, з одного боку, отримання інформації про нововведення в Корпусі миру, акцентувалася увага на державах, в яких проводять свою діяльність добровольці організації [10] (це є можливість виділити у якості необхідного методу привернення уваги громадськості, особливо критично налаштованої до Корпусу миру та до проблем, які необхідно вирішувати, а також істинної користі місії волонтерів організації), або ж спогади колишніх волонтерів, що давало можливість ознайомлення з певними порадами до ведення діяльності, у тому числі педагогічними порадами проведення навчальних занять, способів пошуку «спільної мови» з місцевими жителями і т.д. Дані видання сконцентрували в собі цілісний процес поступового засвоєння знань, умінь та навичок волонтерів, як діючих (рубрика, присвячена листам волонтерів), так і тих, які повернулися зі служби, а також офіційних осіб Корпусу миру. Всі періодичні видання мали інформаційне призначення та ознайом-

лювали волонтерів Корпусу миру та громадян Сполучених Штатів з новинами, нововведеннями організації. Не слід також забувати і про пропагандистський ефект подібних видань, де за допомогою «листів волонтерів», звернень інших добровольців проходило ознайомлення суспільства з Корпусом миру та набір нових кандидатів.

Піддавалася на протязі даного етапу реформуванню і головна волонтерська організація США Корпус миру. Так, «Акт реформування Корпусу миру» 1980 року вносив зміни до закону про Корпус миру [18]. У ньому вказувалася необхідність у наданні допомоги зацікавленим країнам у зміцненні програм розвитку, сприяння процесам, які призведуть до кращого розуміння американців.

**III етап (1991-2014 рр.) – оновлювально-інформаційний.** Період ознаменувався подальшим розширенням діяльності Корпусу миру на територіях нових держав, що стало чинником третього етапу періодизації та рушійною силою більш активного розвитку програм організації. Насамперед Корпус миру розширив свій вплив на країни пострадянського простору. Верхня межа етапу характеризується призупиненням діяльності Корпусу миру в Україні, пов'язаній з нестабільною військовою ситуацією у країні. Наприкінці 2015 року, волонтери Корпусу миру повернулися в Україну, але діяльність тимчасово проводять лише на територіях західної та центральної частин держави.

Розпад СРСР створив нові території, на яких почав розвивати свою діяльність Корпус миру, як міжнародний проект США. Так, акт, прийнятий Конгресом в 1991 році «Ініціативи для демократизації колишніх радянських республік», вносив зміни в закон Корпусу миру [3]. Згідно з ним, волонтери повинні були виконувати консультаційні послуги в області бізнесу, права і державної політики у колишніх радянських республіках. Відбір добровольців відбувався серед волонтерів, які володіють вченими ступенями в сфері бізнесу, права або державної політики.

Передумовою бажання новоутворених країн (у тому числі й України) співпрацювати з цією організацією стало бажання наближення різноманітних сфер держав до світового рівня. Волонтери Корпусу миру були тими, хто мав

досвід та міг допомогти у реформуванні освітнього простору, громадських відносин та ін.

Корпус миру, в свою чергу, продовжував реформаційні процеси. Акт «волонтерської освітньої програми» присвячений проведенню навчання волонтерів Корпусу миру давав право на участь у програмі будь-якому студенту, який погодиться прослужити в Корпусі миру принаймні 3 роки, і буде обраний на конкурентній основі [7]. Так, виражається необхідність у здійсненні навчальної програми, згідно з якою учасники отримують відповідну підготовку для роботи в Корпусі миру. В даному акті є можливість розкрити фактори договору між Корпусом миру і студентством. Студент працює на організацію 3 роки, проте отримує позначку про закінчену освіту. Таким чином, дана ініціатива принесла велику користь і неоціненний досвід для студентів певних спеціальностей.

Таким чином, Корпус миру зробив можливим наявність взаємодії трьох складових успішної діяльності, котрі були визначені А. Гошем, який підкреслив, що «незалежно від вибору соціального проекту, ефективність волонтерства залежить від дотримання інтересів трьох сторін: компанії, її співробітників та об'єкту добродійництва. Якщо інтереси співпадають, треба очікувати відчутних результатів» [2, 65]. Саме це і було створено у Корпусі миру, де приділялася увага інтересам організації, волонтерам Корпусу миру та запитам приймаючої країни.

У 2014 році, новий директор Корпусу миру, яким стала Каролін Гесслер-Раделет, закликала до проведення реформування систем рекрутування, набору та відбору волонтерів. Кандидати у волонтери зможуть вибирати країну, у якій будуть проводити свою діяльність. Також їм буде надана можливість більш швидкого процесу відбору. Це призведе до того, що процес набору добровольців стане більш простим, швидким та найбільш індивідуально спрямованим за всі часи організації. Результати цих інновацій стануть метою дослідження науковців в майбутньому.

Загалом, необхідно зазначити, що Корпус миру є цілком структурованою організацією з необхідною для цього системою підпорядкування, що призводить до високої якості діяльності.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, ми можемо зробити певні узагальнення: Корпус миру є організацією міжнародного масштабу, що стало можливим за сприяння держави. Модернізація підготовчого аспекту діяльності стимулювала більш активний розвиток організації, що потребував подальших модернізаційних дій. З набуттям незалежності у плані керування організацією, Корпус миру отримав можливість запровадження самостійної управлінської системи, що дозволило йому адаптуватися до геополітичних змін початку 1990-х років та поширити свій вплив на нові території.

### Список використаних джерел

1. Вайнола Р. Х. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Р. Х. Вайнола, А. Й. Капська, Н. М. Комарова. — К.: Академпрес, 1999. — 112 с.
2. Гош А. Волонтерство: забота об обществе и мотивация персонала / А. Гош // Генеральный директор. — 2012. — № 7. — С. 64—67.
3. Boren D. L. Initiative for Soviet Democracy Act of 1991 (102<sup>nd</sup> Congress (1991-1992)) [Електронний ресурс] / David L. Boren. — Режим доступу до архіву: <https://www.congress.gov/>.
4. Central America Needs Volunteers in Quantity // Peace Corps Volunteer. — 1963. — Vol.1. — № 4 — February.
5. Kingston F. Berlew. A Volunteer Must Use the Language / F. Kingston Barlew // Peace Corps Volunteer. — 1965. — June-July.
6. Making of a PCV. Field Experience Supplements Classroom Training // Peace Corps World: 1966. Your Guide to Some Jobs That Need Doing — In Asia, Africa, Latin America. — 1966.
7. Morella C. A. Peace Corps Volunteer Education Demonstration Program Act (101<sup>st</sup> Congress (1989-1990)) [Електронний ресурс] / Constance A. Morella. — Режим доступу до архіву: <https://www.congress.gov/>.
8. Peace Corps News. — 1961. — V. 1. — № 1. — June.
9. Peace Corps Teaches 34 Languages // Peace Corps News. A Special Junior College, Technical and Agricultural Issue. — 1963. — Vol. 1. — № 1. — Spring.
10. Peace Corps Times. Focus — Mauritania. — 1984. — May-June.
11. Peace Corps Times. — 1984. — November-December.
12. Peace Corps Volunteer. — 1967. — May.
13. Placement Tests Draw. A Near-Record Turnout // Peace Corps News. — 1962. — Vol. 2. — № 3. — March.
14. Schools Aided by PC Teachers // Peace Corps News. A Special College Supplement. — 1963. — Vol. 2. — № 1. — Autumn.
15. Stateside Report // Peace Corps News. — 1962. — Vol. 2. — № 1. — January.
16. Stateside Report // Peace Corps News. — 1962. — Vol. 2. — № 7. — September.
17. The Volunteer: a newsletter by and for the Volunteers of the Peace Corps. — 1962. — Vol. 1. — № 3. — March.
18. Tsongas P. E. Peace Corps Reform Act (96<sup>th</sup> Congress (1979-1980)) [Електронний ресурс] / Paul E. Tsongas. — Режим доступу до архіву: <https://www.congress.gov/>.

**YAROSLAV SLUTSKIY**  
Slovyansk

### **THE GENESIS OF VOLUNTEERING IN THE PEACE CORPS STRUCTURE**

*In the article the problem of criteria periodisation and volunteerism in the Peace Corps structure is investigated. The stages of volunteering development is defined and found that the development of the organization of volunteering orientation contributed to the social changes in the United States society. The importance of periodical and informational issues in the process of volunteering development in the organizational system is underlined. The attention is focused on the experience of knowledge and skills using of former volunteers in the educational and social projects of society.*

*Key words: volunteering, criteria, stages, formation and development, periodicals, training.*

**ЯРОСЛАВ СЛУЦКИЙ**  
г. Славянск

### **ГЕНЕЗА ВОЛОНТЕРСТВА В СТРУКТУРЕ КОРПУСА МИРА**

*В статье исследована проблема критериев и периодизация волонтерского движения в структуре Корпуса мира. Определены этапы развития волонтерского явления и выяснено, что развитие организации волонтерского направления способствовало социальным изменениям внутри общества Соединенных Штатов Америки. Подчеркнуто значение периодических и информационных изданий в процессе развития волонтерства в системе организации. Акцентировано внимание на опыте использования знаний, умений и навыков бывших волонтеров в учебных и социальных проектах общества.*

*Ключевые слова: волонтерство, критерии, этапы, становление и развитие, периодические издания, обучение.*

Стаття надійшла до редколегії 03.05.2016

УДК 378:78

**НАТАЛІЯ СОБОЛЬ**  
м. Київ  
n.sobol@kubg.edu.ua

## **ТЕХНОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНІ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ**

*Стаття присвячена розкриттю особливостей методичного забезпечення процесу формування художньо-творчої толерантності майбутнього вчителя музики. Описано сутність освітньої технології педагогічної майстерні, проаналізовано специфіку її впровадження у сфері музично-педагогічної освіти. Окреслено спільні та відмінні риси тренінгу як популярної форми проведення навчально-виховної роботи у вищій школі та педагогічною майстернею, виділено характерні риси останньої у ракурсі розкриття творчого потенціалу студентів. Визначено напрямки та змістові особливості проведення занять у формі педагогічних майстерень з метою формування художньо-творчої толерантності майбутніх вчителів музики.*

*Ключові слова: педагогічна майстерня, освітні технології, художньо-творча толерантність, майбутній вчитель музики.*

Сучасна мистецька педагогіка розвивається під впливом суспільних процесів, яким характерні полікультурність та інтернаціоналізація, відкритість особистості до нового досвіду та розширення кругозору, толерант-

ність та направленість на пошук нових шляхів вирішення стандартних ситуацій (креативність). Саме у результаті цих процесів виникає думка про необхідність виділення особливої особистісної характеристики